

ภาวิณี เจริญยิ่ง. "เสื้อ-หมอน "ตะไคร้หอม" ผลิตภัณฑ์เด่นจาก หนองคาย" เทคโนโลยีชาวบ้าน 27, 587 (พ.ย. 2557) 110-111

110 เทคโนโลยีชาวบ้าน

ตลาดสินค้าเกษตรก้าวหน้า

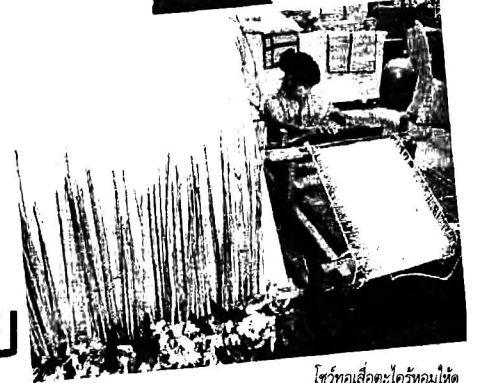
●ภาวิณี เจริญยิ่ง
srangbun@hotmail.com

มันจะไม่ได้เป็นไอที่อุป ระดับ 5 ดาว
ของจังหวัดหนองคาย แต่ก็เป็นที่ดาว
เด่นและได้รับความสนใจตลอดเมื่อ
ยามไปออกบูธในงานต่างๆ อย่างเมื่อไม่
นานมานี้ ในงานไอที่อุปกลางปี ที่อิมแพค
เมืองทองธานี เมื่อบูธของกลุ่มอาชีพท่อเสื้อ
เขียวสด บ้านม่วง ตำบลโพนทอง อำเภอโพน

ไปออกบูธที่ไหน ลูกค้าต่างสนใจเข้ามาสอบถาม

เสื้อ หมอน "ตะไคร้หอม" ผลิตภัณฑ์เด่น จาก หนองคาย

โชว์ท่อเสื้อตะไคร้หอมให้ดู

ตาก จังหวัดหนองคาย ก็มีผู้คนไปเยี่ยมชม
และซื้อสินค้าตลอด จุดเด่นก็คือ มีการสาธิต
การทอเสื้อตะไคร้หอมให้ดูกันเลยทีเดียว พร้อม
นำต้นตะไคร้หอมมาโชว์ด้วย

จากแปรรูปคอนสบูนไฟ
ตะไคร้ นั้น เป็นสมุนไพรอีกชนิดที่
สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย
เรียกว่าใช้ได้หมด ไม่ว่าจะเป็นต้นหรือราก
ก็ตาม สามารถนำมาทำเป็นกับข้าวได้ ทำเป็น
ชาดื่ม ทำเป็นไม้จิ้มฟัน มีสรรพคุณไล่ยุง และ

ทำเป็นเสื้อหรือหมอนไว้หนุนได้ด้วย ซึ่งเป็น
ฝีมือของกลุ่มอาชีพท่อเสื้อเขียวสด บ้านม่วง
เรียกว่าเป็นหนึ่งในประเทศไทย

คุณณฤมล สิงสุก รองประธานกลุ่มอาชีพ
ท่อเสื้อเขียวสด บ้านม่วง ที่มีสมาชิก 40 คน
เล่าที่มาที่ไปของเสื้อตะไคร้ว่า เดิมผลิตภัณฑ์
ของกลุ่มทำเป็นหมอนสมุนไพร คือใช้กากท่อ
เป็นผืนเสื้อ แล้วมาแปรรูปทำเป็นหมอนยัด
ด้วยใยสังเคราะห์ พร้อมผสมกับสมุนไพรที่
ปลูก เช่น มะกรูด ใบเตยหอม เปล้ามีหน่า
รวมสมุนไพรอีกประมาณ 15 กว่าชนิด บวก

ด้วยการบูร เมนทอล และพิมเสน ยัดเข้าไป
ในหมอนสมุนไพร แต่พอวางตลาดขายไม่
เวิร์ก จึงปรับเปลี่ยนสินค้าใหม่

เนื่องจากเห็นว่าสมาชิกของกลุ่มปลูก
ตะไคร้กันไว้เยอะมาก ประมาณ 40 กว่า
ไร่ จึงช่วยกันคิดว่า จะทำอย่างไร เพื่อจะนำ
ตะไคร้ที่สับใบแล้วมาใช้ประโยชน์อย่างอื่น
ได้อีก มีการลองผิดลองถูกมาเรื่อยๆ ตั้งแต่
ปี 2549 พอปี 2553 ก็นำตะไคร้หอมมาทอ
เสื้อ ปรากฏว่าลูกค้าตอบรับดีมาก ได้ออเดอร์
ทำเป็นหมอน เสื้อผ้าแบบธรรมดา 40 ชุด
ชุดละ 2,000 บาท

รองประธานกลุ่มอาชีพท่อเสื้อเขียวสด
บ้านม่วง แจกแจงขั้นตอนการผลิตเสื้อตะไคร้
หอมว่า เริ่มตั้งแต่การเพาะปลูกแบบออร์แกนิก
ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ใช้เวลา 1 ปี ถึงจะตัดมาใช้ได้
ถ้าไม่ถึงปี สีของตะไคร้จะเป็นสีเขียวธรรมดา
กลิ่นก็ไม่หอมเท่าไร แต่พอ 365 วัน ตะไคร้
จะให้สีเป็นตะไคร้ธรรมชาติจะทอเสื้อไม่
ได้ เนื่องจากถ้าต้นจะสั้น ขนาดตะไคร้หอม
เป็นสีน้ำตาลไหม้

คุณณฤมล ย้ำว่า จะต้องเป็นตะไคร้หอม
ทั้งหมด ถ้าเป็นตะไคร้ธรรมดาจะทอเสื้อไม่
ได้ เนื่องจากถ้าต้นจะสั้น ขนาดตะไคร้หอม
ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ความยาวยังไม่ถึงเมตรเลย

ของหน้าตะไคร้ จึงต้องทำเป็นเสื้อผ้าแบบ
2 ตอน และ 3 ตอน

หลังจากตะไคร้หอมอายุ 1 ปีแล้ว จะ
ไปตัดมาทั้งต้น นำมาฉีกทำเป็นกาบใบของ
ตะไคร้ โดยใบแรกที่เป็นสีม่วงจะแยกเอา
ไปกองไว้ กาบใบที่ 2 ที่เป็นสีเขียว จะไป
รวมกันอีกกองหนึ่ง ซึ่งจะมีทั้งหมด 3 เกล็ด
สี คือ เขียว ขาว ม่วง จากนั้นแยกมัดไซ้ไป
ล้างทำความสะอาด แล้วเอามาทำเป็นเส้นๆ
พร้อมนำไปตากให้แห้ง ประมาณ 5 วัน จึง
นำเข้าห้องอบ ประมาณ 2 ชั่วโมง ถึงจะ
มาทอ พอได้เป็นผืนเสื้อแล้วก็เข้าไปอบอีก
จนกว่าจะแห้งได้ที่ ซึ่งเป็นกรรมวิธีทำเสื้อรา
ด้วยความร้อน

กลิ่นหอม ทำให้นอนหลับสบาย

คุณณฤมล อธิบาย จุดเด่นของเสื้อตะไคร้
เมื่อเทียบกับเสื้อชนิดอื่นๆ ว่า คุณสมบัติของ
เสื้อตะไคร้คือ มีกลิ่นหอม ทำให้คนที่เป็นโรค
ภูมิแพ้ เครียด นอนไม่หลับ สามารถนอน
หลับได้อย่างสบาย เหมือนเป็นการทำโรมา
ไปในตัว เพราะเมื่อเวลาได้กลิ่นแล้วอยากจะ
หลับ และเวลาตื่นขึ้นมาก็รู้สึกสบายใจ

คุณณมล สิงสุก และลูกสาว

คงทนเหมือนกับเปลือก แต่เปลือกตะไคร้จะมีกลิ่นหอมเฉพาะในตัว

ทั้งนี้ การทอเสื้อตะไคร้นั้น จะยากกว่าการทอเปลือก เพราะใบแข็ง และจะหักงอเวลาหักต้องดึงออก ไม่เหมือนอกซึ่งจะไม่ขาดเลย ใส่เข้าไปเส้นไหนก็คือเส้นนั้น จะได้เร็วกว่า แต่เปลือกตะไคร้ต้องทำด้วยความประณีตจริงๆ เวลาในการทอถ้าไม่ถูกไปไหน ทอทั้งวัน 1 วัน 2 คน จะได้ 2 ผืน

วัตถุดิบทำได้ทั้งปี เพราะไม่ได้ใช้เยื่อ แต่กรรมวิธีค่อนข้างยุ่งยาก แต่เรื่องวัตถุดิบคิดแล้ว 1 ปี จะใช้ไม่เกิน 1 ตัน ขอหัวสดพอทำเป็นแห้ง จะเหลืออีก 40-50 กิโลกรัม คิดถ้ามีมอเตอร์ตลอดก็ทำได้ แต่ตะไคร้จะมีฤดูที่เก็บได้ก็คือ ช่วงหน้าฝน เดือนสิงหาคม-ตุลาคม หลังจากนั้น ใบตะไคร้จะแข็ง และเมื่อถูกรังกายแล้วจะแตกหัก บดมือด้วย การปลุกตะไคร้ ถ้าปลุกในระดับต้นๆ กลางน้ำ ปลายน้ำ หมายถึงว่า ตั้งแต่ต้นกล้า 3 เดือน ก็จะปลุกแปลงนี้ 6 เดือน ก็อีกแปลง ก็จะปลุกไล่ๆ กันไป เพื่อให้มีผลผลิตอย่างต่อเนื่อง แต่เวลาเก็บช่วงเดียวกัน แต่เราทิ้งระยะเวลาในการปลุก คือมีการกำหนดเลยว่า แปลงนี้ต้องเก็บเดือนนี้ถึงเดือนนี้ แปลงต่อไปก็เก็บในช่วงเดียวกัน ก็คือ ฝนชนฝน ถ้าเก็บหน้าแล้ง ลำต้นจะแตกกรีน เพราะอยู่ในไร่ ไร่ปุ๋ยอินทรีย์ธรรมดา เช่น ชีวู๋ ซี้ควาย ปุ๋ยหมัก บางครั้งต้นที่มันแห้งแล้งก็ใช้ไม่ได้จะคะ พอเข้าหน้าฝน เราก็ต้องรีบเก็บเกี่ยวเลย

ร้านสปา ร้านนวด สั่งซื้อ

ตะไคร้ เป็นพืชที่ปลุกง่าย ขึ้นได้ทุกที่ แต่อย่าให้แห้งเกินไป และอย่าให้ขึ้นเกินปี คือจะอยู่ได้แบบสบาย ถ้าขึ้นมากไปตะไคร้ก็ตายเหมือนกัน ถ้าแห้งก็ตาย ใส่ปุ๋ยตอนที่ปลุกได้ประมาณ 2 เดือน ต้นจะสูงประมาณ 50 เซนติเมตร แล้วก็เริ่มใส่ปุ๋ย เราจะหว่านปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด จากนั้นก็จะกลบรอง

ไถกลบเลย แล้วก็ปล่อยให้เข้าทรงร่อน "สิ่งสำคัญที่สุด ไม่ได้ใช้เคมี คือเป็นออร์แกนิกจริงๆ ซึ่งเนื้อที่ปลุกตะไคร้ทั้งหมดประมาณ 40 ไร่ บางคนก็มีแค่ไร่เดียว บางคนมี 2 ไร่ ในส่วนของดินมีอยู่ 3 ไร่ จะปลุกแซมต้นยางพารา เป็นนารกันในเรื่องดินทรุดด้วย แล้วใช้ปลุกคลุมพืช เพื่อไม่ให้หญ้าขึ้นมาตามสวนยาง อีกอย่างใช้ประโยชน์ในเรื่องของการไล่แมลงด้วย"

ด้วยความที่หายากและมีคุณสมบัติพิเศษในเรื่องกลิ่นหอม ทำให้เสื้อตะไคร้ราคาสูงกว่าเลือกธรรมชาติ เลือกกรากาผืนละ 200 บาท แต่ต้องขึ้นอยู่กับหน้ากว้าง หน้าแคบด้วย ขณะที่เสื้อตะไคร้ผืนละ 400 บาท สูงสุดเป็นทีนอน ราคา 4,500 บาท ต่ำสุด ราคา 199 บาท เป็นที่หนึ่งสมาชิก

คุณณมล บอกว่า เลือก 3 ตอน ชายปกติ 600 บาท แต่ในส่วนของตะไคร้หอมจะอัพราคาเป็น 900 หรือ 1,200 บาท แต่ถ้าแปรรูปเป็นที่นอนแล้ว จะยิ่งอัพราคาขึ้นจนถึง 4,500 บาท ซึ่งถ้าขายราคาที่ทำกว่านี้ทางกลุ่มก็อยู่ไม่ได้เหมือนกัน เพราะถึงแม้สมาชิกปลุกเอง แต่กลุ่มต้องซื้อวัตถุดิบจากสมาชิก โดยซื้อแบบหัวสด อยู่ที่กิโลกรัมละ 3 บาท ถ้าหัวสดหนัก 500 กิโลกรัม พอนำมาทำเป็นแห้ง จะเหลือที่เป็นเส้นๆ อยู่ประมาณแค่ 22 กิโลกรัม สามารถทอได้ทั้งปี เพราะ 1 ผืน จะใช้ไม่เกิน 3 ซิต (300 กรัม) แต่ต้องอัพราคาขึ้น เพราะหายาก

ในเรื่องราคาที่สูงนั้น เธอบอกว่าแล้วแต่มุมมองของแต่ละคน บางคนก็ชอบก็บอกว่าไม่แพง เพราะทำเพื่อสุขภาพจริงๆ ซึ่งปกติการเป็นไอทีอนั้น จะต้องได้ดาวหลายดวง ถึงจะเข้ามาขายในงานไอทีออปที่เมืองของธานีได้ แต่ของกลุ่มได้แค่ 2 ดาว 3 ดาว ก็ยังได้รับการคัดเลือกให้เข้ามาขายในงานที่เมืองของธานี เพราะเป็นสินค้านวัตกรรม ไม่มีใครทำเสื้อตะไคร้หอมมาก่อน ซึ่งสินค้า

ของกลุ่มพร้อมส่งไปขายตลาด ที่ผ่านมามีทั้งประเทศญี่ปุ่น มาเลเซีย ลาว ส่วนใหญ่ที่ส่งไปจะเป็นธุรกิจสปา เพราะว่าเป็นเสื้อผ้าที่มีกลิ่นแบบโรม่า

จดอนุสิทธิบัตร คุ้มครองแล้ว

ว่าไปแล้ว แม็กกลุ่มอาชีพทอเสื้อเขียวสดบ้านม่วง จะทอเสื้อตะไคร้มาตั้งแต่ ปี 2553 แต่ผู้คนที่ทั่วไปก็ยังไม่ค่อยรู้จักเสื้อชนิดนี้กันมากนัก เมื่อยามไปออกบูชิตามงานต่างๆ จะมีผู้คนเข้ามาสอบถามจำนวนมาก ซึ่งหลายคนไม่เคยรู้มาก่อนว่า ตะไคร้สามารถนำมาทอเป็นเสื้อหรือหมอนหนุนได้ ทางสมาชิกของกลุ่มจึงต้องอธิบายให้ลูกค้าฟังตลอด พร้อมกับสาธิตการทอเสื้อตะไคร้ให้ดูกัน

แม้เสื้อตะไคร้หอมได้รับการคัดสรรแค่ 3 ดาว เท่านั้น แต่กลุ่มมักจะได้รับเชิญให้ไปออกตามงานต่างๆ เนื่องจากทางกรมการพัฒนาชุมชน และกระทรวงพาณิชย์ มองว่าเป็นสินค้าภูมิปัญญาของไทย เป็นเจ้าเดียวที่ทำได้ และเมื่อปีที่แล้ว ทางกลุ่มได้ยื่นจดเครื่องหมายการค้า อนุสิทธิบัตรคุ้มครองเสื้อตะไคร้ ฉะนั้น คนอื่นจะมาลอกเลียนแบบไม่ได้

"เท่าที่ดูในประเทศไทยจะมีแต่กลุ่มเราที่ทำ ในส่วนของลูกค้า บางคนยังมีข้อสงสัยว่าเป็นไปได้อย่างไรที่เอาตะไคร้ขึ้นหมอน เราก็อธิบายขั้นตอนการทำงานให้ดูเลย ซึ่งบางกรรมวิธีไม่สามารถที่จะลอกเลียนแบบได้ เพราะเป็นความสามารถเฉพาะตัว สมาชิกในกลุ่มทอได้ทุกคน แต่เวลาที่แปรรูปและขจัดคราบตะไคร้ จะไม่มีใครรู้เลย ดินหมักคนเดียว จะมีการวิธีทำ ซึ่งไม่สามารถเปิดเผยได้" รองประธานกลุ่มอาชีพทอเสื้อเขียวสด บ้านม่วง แจกแจงและว่า ได้รับเชิญเป็นวิทยากร

บรรยายตามที่ต่างๆ เกี่ยวกับเสื้อตะไคร้ คุณณมล บอกว่า จากการออก-ไอทีออปและมีสื่อมวลชนมาสัมภาษณ์ ปรากฏว่ามีลูกค้าสนใจซื้อจำนวนมาก และเมื่อนานมานี้มีพ่อค้าชาวมาเลเซียมาสั่งซื้อหมอนตะไคร้ไปขายที่ประเทศเขา โดยสั่ง 100 ส่งให้ไปละ 350 บาท

คุณณมล ให้ข้อมูลด้วยว่า ในกาการทำงาน และหมอนจากตะไคร้หอมหมอน หากใช้ไปกลิ่นอาจจะหมดไป แต่เพื่อให้มีกลิ่นตะไคร้เหมือนเดิมก็สามารถซื้อน้ำมันตะไคร้หไปฉีดได้ จะทำให้มีกลิ่นหอมเหมือนเดิม ทางกลุ่มก็มีขายด้วย ทั้งขนาดเล็กขนาดพกและขนาดใหญ่

ทั้งนี้ กลุ่มอาชีพทอเสื้อเขียวสด บ้านม่วงมีสมาชิก 40 คน แต่ทำงานจริงๆ เพียง 12 คน การทอเสื้อนี้ถือเป็นอาชีพเสริมกลุ่ม ซึ่งรายได้จะมาจากการทำงานจากขายของ แบ่งปันจากนั้น ทำให้แต่ละคนรายได้ขั้นต่ำเดือนละประมาณ 3,000 บาท ส่งผลให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น

สำหรับอนาคตอันใกล้นี้ คุณณมล บอกว่า นวัตกรรมต่อไปที่ทางกลุ่มจะทำคือ เสื้อผ้า โดยจะนำใบตะไคร้หอมมาผสมผสานกับเส้นใยของพืชอื่นๆ ซึ่งตอนนี้กำลังศึกษาอยู่ว่าจะเอามาถูกกับอะไรได้บ้าง แต่เท่าที่ศึกษาอยู่ ผักตบชวา กำลังอยู่ในขั้นทดลอง หลังจากนั้น คงจะต้องติดตามกันว่าเสื้อจากเส้นใยตะไคร้หอมและผักตบชวาจะเป็นที่ลูกถูกใจลูกค้าคนไทยและต่างชาติมากน้อยแค่ไหน แต่เชื่อแน่ว่าสามารถขายได้แน่นอน โดยเฉพาะในกลุ่มที่ชื่นชอบสมุนไพร รวมถึงพวกรักธรรมชาติทั้งหลาย

